

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.

Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g

Za Jugoslavijo

četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Der deutsche Süden.

Iz „Deutschösterreichische Zeitung“ z dne 9. julija prinašamo sledeči nad vse značilni članek v skrajšani obliki:

V St. Martinu pri Gradcu se je vršilo koncem junija in začetkom julija zborovanje visokošolcev obeh graških visokih šol in članov nemškega šolskega društva „Südmark“. Na prvem večeru sta govorila pozdravne besede rektor univerze in rektor tehnične visoke šole, nadalje deželni glavar štajerski dr. Rintelen in še vrsta drugih. Prvo predavanje na tem zborovanju je bilo posvečeno jugovzhodni nemški zemlji in za tem se je vrstilo predavanje o nemštvu v Sloveniji, katero so ponazorile izborne slike pokrajin, odtrganih od nemške Štajerske. Znani dr. Camillo Morocutti se je v sojem govoru bavil z Anschlüssen in v zvezi z njim z manjšinskimi problemi. V razgovoru o tem predavanju se je moglo z veseljem ugotoviti, kam hoče današnja mladina. Če je govoril nekoč Clemenceau besedo, da je dvajset milijonov Nemcev preveč na svetu, potem pravi današnja nemška mladina: Nemška država rabizemlje še za dvajset milijonov Nemcev. Za panevropske ideje, ki jih Briand tako lepo pridiguje, nima zavedna nemška mladina nobenega razumevanja. — Drugi govornik se je bavil z vprašanjem Burgenlanda. Govornik je dobro razumel naglasiti, kaj pomeni ta lepi košček zemlje, ki se razprostira zarit med madžarstvo in slovanstvo, za nemški narod. Žalost se polasti vsakega Nemca, ki vidi vse te krasne gradove, na katerih so nekoč sedeli Baumkirchner in drugi nemški vitezi. Naslednji predavatelj se je v svojih besedah omejil na pomen prosvetnega dela, ki ga vrši ljudsko-prosvetni zavod v St. Martinu pri Gradcu. Posebej je povdaril pomen intenzivnega šolanja kmetiškega ljudstva in zavedno vzgojo najširših ljudskih plasti. O koroških bojih in o ljudskem glasovanju, katero se letos desetič praznuje, je poročal Hauptmann a. d. Mayer-Kaibitsch s Koroške. Njegova izvajanja, prožeta najboljšega nacionalnega duha, so žela splošno pritrjevanje. Govornik je med drugim omenjal, kako postrežljivo gredo nemški Korošci „vidišarjem“ na roko. Razdor je zakrivila edino le nahujšana skupina slovenskih intelektualcev. (G. Mayer-Kaibitsch! Koliko procentov dobička vam je vrglo prodajanje vindišarske zemlje protestantovskim poljskim Nemcem!? In razumete vi sploh vindišarsko!? Op. ured.) Po tem zborovanju se je podala cela skupina udeležencev na izlet v kraje ob jugoslovanski meji. Tu so spoznali, da vrši preprosti učitelj v izredno ogroženem ozemlju več dela za svoj narod kot pa marsikateri „Stamntischpatriot“. Tu v teh krajih se resnično nemštvo rešuje in množi. Na teh izletih so zborovalci spoznali v pristranskem pogovoru s prebivalci svojevrstnost alpskega ljudstva, tu so končno bolj kot pri zborovanju doživeli misel Velike Nemčije. In če je ta misel danes samo šele majhen slab plamenček, jutri bo to požar, ki bo v sijajnem plamenu gorel za tretjo državo.

Toliko iz članka v nemškem listu.

Da bereš to poročilo, nehote se boš ozrl na listov datum v misli, da imaš pred seboj kako predvojno številko. Tedaj smo bili vajeni tako ozkosrčnih in nepremišljenih besedi. In vendar je dejstvo, da je ta članek v letošnjem listu in še celo od devetega julija. Tako prideš človek do žalostnega spoznanja, da je bila dejansko zastojna strašna in grozna svetovna vojna, da so zastoj umirali na fronti in v zaledju stotisoči v smrtni grozi, ranah in bolečinah in končno v

bedi! Zastoj se je torej žrtvovalo toliko čvrstih mladih mož, katerih tako potrebuje svet! Ni še torej dovolj, da še danes ječijo cele pokrajine in njihovo ljudstvo na težkih posledicah svetovne morije? Ni še dovolj, da si ves svet ne ve odpomoči iz celotne svetovne socialne krize. Prihajajo obenem poročila iz zopet izpraznjenega Porenja, kako tamošnji nacionalni krogi ne vedo drugače dati duška svojemu narodnemu čutu, kakor za plenijo in požigajo imovino onih nemških separatistov, ki so si stavili parolo nekako: Rheinland den Rheinländern! Na ljubo par nepreudarnim nacionalistom naj se smrtna igra začne zopet iznova. In zastruplja se sedaj še mladino z ozkosrčno mislijo in neosnovanimi poročili.

Trdno smo prepričani, da se bo končno tudi med Nemci našlo nekaj treznih mož, ki bodo znali vzeti tem nepredvidnim elementom nevarno igrarstvo iz rok in spregovoriti v interesu nemškega naroda samega še pravočasno narodu dobrodejno besedo.

Tudi mi ljubimo svojo drago zemljo, sveta nam je ta naša beseda in polni spoštovanja gledamo slavno tradicijo naših pradedov. Nočemo pa nikdar niti pedl tuje zemlje za se! Tudi nočemo žaliti sosednjega naroda v njegovem narodnem čutu! Zato pa gledamo delo nemških obrambnih, to je bojnih organizacij, z žalostjo; čudimo se, da dosedaj še nikdo ni hotel oholi in grozeči besedi nekaterih prenapetežev odgovoriti umestno protibesedo. Line bi bil končno res že čas, da bi se pričelo stvarnim delom v smislu narodne prosvete, v prid narodnemu gospodarstvu in raje opustilo vse prazne ali celo žaljive besede. Saj morajo vendar vedeti tudi Nemci, kako gloje črv komunizma tudi sredi njihovega narodnega telesa!

Trgovci in mi.

Nekoč je cvetela na deželi obrt. Obrtniki so nam izdelovali obleko, obuvalo in pokrivalo, orodje in opravo, opremo in sicer po naročilu in po želji odjemalcev. Vsak predmet je obrtnik izdelal posebej in skušal v njem ugoditi odjemalčevi želji in odjemalčevemu okusu. Nekatero panoge obrtnišтва so se razvile do pravcate umetnosti. V izdelkih teh domačih obrtnikov je bila utelešena njihova osebna sposobnost, bili so izraz njihovega umetniškega čuta in posebnega okusa odjemalčevega. Danes meščanski svet razne take umetnine občuduje in naj si je to kraj narodne obleke, oprava kmečke sobe, slika kmetiškega slikarja v kaki preprosti poljski kapelici ali kar si že bo di. Da rešijo ta del podeželskega življenja — pri kmečkem ljudstvu je za to žalibog navadno le malo ali prav nič zanimanja — so jih začeli zbirati v posebnih muzejih. Tako najdeš v celovškem domovinskem muzeju marsikak krasen kos naše domačije.

S tehničnim napredkom pa je začela propadati domača obrt in je bila ponižana do navadne popravilnice; podeželski trg sta si priborili industrija in trgovina. Naša trgovina je popolnoma odvisna od proizvajalcev — tovarn, ker rabi njihovega kredita. Torej je prisiljena, da tem tovarnam odjeme blago tako, kakor ga proizvajajo, in pri tem se niti ne zna ubraniti.

Industriji pa ni prav nič na tem, da bi zadovoljila svoje odjemalce z dobrim, izbranim in odjemalčevemu okusu izdelanim blagom; njej velja samo eno načelo: proizvaja naj se blago v velikih množinah, da bo cena majhna, majhna cena bo našla kupce in nam dala dividende. Tovarnarji vržejo blago na trg in trgovci morajo sedaj nositi skrb, da najdejo odjemal-

cev. Trgovec sam se mora često zavedati, da ne prodaja dobrega, primerne blaga, ne ve si pa pomagati. Danes se izdeluje v tovarnah brez ozira na posebne želje stanov breizrazna povprečna roba, ki pa seveda preseneti odjemalca s svojo nizko ceno. Če pa blago po sebi in po ceni ni privlačno na trgu, razume tovarna prav dobro, kako se da potreba po tej novi robi s kričečo reklamo ustvariti. Koliko malo vrednega blaga je na našem trgu, da tako imenujemo celovške trgovine in še posebej celovški četrtki in tudi trgovine na deželi!

Veletrgovina je pričela to pot, ki pomeni škodo narodnemu gospodarstvu in mala trgovina ji zna prav dobro slediti v koraku. Pravo trgovanje bi bilo, če bi se dobro blago smiselno in po dejanski potrebi razdeljevalo. Velika napaka je tudi v tem, da se često posvetijo trgovini ljudje, ki nimajo pravega pojma o blagu, s katerim trgujejo in imajo pred sabo samo eden cilj, da povečajo razliko med nakopovalno in pradajno ceno.

Da pa vrši trgovina na deželi in v provincialnih mestih tako le v mali meri kulturno delo, pa so vzrok tudi odjemalci sami, ker od trgovcev naravnost zahtevajo, da jim prodajajo poceni blago, dočim se le malo ozirajo na blagovno kakovost. Brez svojih želj in brez vsake ocene jemlje ljudstvo posredno po trgovcih od tovarnarja vsako robo, katero mu ta nudi. Koliko bi se dalo v tej vezi govoriti o ponorejenem blagu, ki je često popolnoma ničvredno in ima samo lepo enodnevno zunanje lice, za to blago pa se odjemalci kar trgajo. Radi bi bili nekateri več kot so v resnici in ker nimajo za to sredstev, se zadovoljijo tudi s surogatom modernega. Morda nam bo te misli katerih naših trgovcev zameril, vendar jih prinašamo samo v interesu našega narodnega gospodarstva. Tudi njihovemu mnenju damo radevolje prostora v listu. Pri dobri volji bi našim trgovcem ne bilo težko najti pravo pot, da bi dosegli razumevanje posebnih želja svojih odjemalcev tudi pri svojih „liferantih“.

Industrija razume dandanes v svoji veliki krizi vsled nadprodukcije z velikanskim in dobro preudarjenim reklamnim aparatom ustvarjati vedno nove potrebe med ljudstvom, potrebe, ki so v resnici več ali manj nepristne. Ta pojav pomeni veliko nevarnost narodnemu gospodarstvu. Interesi narodnega gospodarstva zahtevajo, da odjemalec izrazi svoje želje in samo na te se ima tovarnar ozirati.

Seveda pa je treba tozadevno tudi ljudstvu, ki kupuje, gotove samozavesti in jasne sodbe. Morda bode sedaj razumeli tudi praktično stran našega stremljenja po dvigu naše kmetiške samozavesti. Upravičenim težnjam takega ljudstva se mora pridružiti tudi mali in srednji trgovec in samo ti morejo doseči, da bo industrija končno le pričela upoštevati pri svojem proizvanju blaga tudi težnje svojih konzumentov in šele potem težnje slučajne konjunktore oziroma zahteva svojih akcionarjev.

Pomoč

po toči in suši prizadetim.

Pri zadnjem zasedanju deželnega zbora se je sklenil za kmete važen sklep, ki ga hočemo posebej omeniti.

Po nekaterih krajih naše dežele je toča polju in sadju prizadela veliko škodo. V dolinah in po solčnih roboh pa je veliko škodovala suša. Naravnost obupen je pogled na nekatere kraje v Podjunu, kjer pomladnega žita sploh ni več videti, pa tudi rž in pšenica sta prezgodaj dozoreli in je žito drobno ter bo manj moke. Hudo so trpeli umetni in naravni travniki, ki so se globoko izsušili in bo zato malo ali nič ota-

ve. Vsled tega bo pomanjkanje žita za krmo, ovsa in ječmena, slame in sena. Posledica bo, da bomo morali jeseni odprodajati živino, obila ponudba bo tlačila cene, ob koncu leta pa naj potem kmet poravnava vse svoje denarne obveznosti. Koliko jih bo pa mogel!?

Da se vsaj nekoliko olajša škoda prizadetim, se je sklenilo v deželni zboru, da se v vseh po toči prizadetih občinah, če se še ni zgodilo, škoda ceni, da se da oškodovanim kmetom deželna podpora, da se pritegne tudi dunajska vlada, da se prošnje za odpis zemljiškega davka blagohotno upoštevajo in da se vpliva na zvezno vlado, da se škode upoštevajo tudi pri odmeri dohodninskega in blagovnega prometnega davka.

Naj tedaj prizadeti kmetje, če že niso, čimprej potom svojih občin zahtevajo ogled škode in prosijo za odpis davkov. Pri dobri volji bo deželna vlada lahko pomagala posebno cona A, ker ima, kakor nam je minister Šumi povedal v Sinči vasi, denarja dovolj na razpolago. Od veselja in slavnosti nima kmet ničesar, vesel je, da se bo sploh še mogel držati na svoji zemlji. Pričakujemo, da se bo pri odmeri podpor postopalo po načelu pravičnosti in po tem pravcu.

Pri tej priliki naj omenjam še nujno drugo potrebo. Veliko breme so za naše kmete socialne dajatve, stroški za bolniško blagajno, vsled katere se marsikateri kmet boji imeti poslov; s tem trpijo kmet in vsi tisti, ki bi rajši služili na kmetih, kakor se potikali po mestih. Potrebna je skrb za posle in noben slovenski kmet se ji ne odreče, a stroški za blagajno so tako visoki, da so delni vzrok novih dolgov in tudi ne v nobeni primeri s koristjo, ki jo blagajna poslom nudi. Čas bi že bil, da se plačila in obveznosti znižajo na mero, ki odgovarja resničnim potrebam. Pa dokler nimamo kmetiške zbornice, ni skoro pri naših razmerah pričakovati spremembe.

POLITIČNI PREGLED

Naš kancler na poti. Dr. Schober je obiskal Ogrsko. Povodom njegovega obiska so državni obravnavali vsa obeh držav se tičoča vprašanja in ugotovili, da se vezi odkritega prijateljstva med Ogrsko in Avstrijo stalno utrjujejo. Pogovarjali so se o pogodbi glede razsodišča, ki se bo sedaj izpopolnila še po prijateljski pogodbi. — Listi nadalje poročajo, da poseti nekako v oktobru dr. Schober tudi Prago in Varšavo. Namen njegovega poseta bo, da se rešijo nekatera pereča vprašanja, ki se dosedaj še niso mogla rešiti. Ta vprašanja so v prvi vrsti trgovsko-političnega značaja. Naša država je lahko ponosna, da ima tako delavnega kanclerja.

V poljedelskem odseku državnega zbora se je pretekli teden obravnavalo koroško kmetijsko dedno pravo (Erbhofgesetz). Dosedanja postava se je v toliko spremenila, da pomeni v smislu postave posestvo srednje velikosti tako posestvo, katerega površina meri vsaj tri hektarje in katerega pridelek je kvečjemu štirikratno večji, kot pa je potrebno za družino s sedmimi člani.

Kako bo z avstrijskim posojilom? Dunajski listi poročajo, da je prezident mednarodne kontrolne komisije za posojila društva narodov dal svoje privoljenje za novo avstrijsko posojilo. Pogodbe so bile podpisane 14. t. m. Država dobi 400 mil. šilingov po ugodnih pogojih.

Heimwehr na počitnicah. „Innsbrucker Nachrichten“ poročajo iz krogov okoli Heimwehra, da bo taista mirovala v poletnem času. Večji nastopi ali kake akcije se v tej dobi ne bodo vršile. Tako so si djali voditelji Heimwehra na svojem zadnjem zborovanju v Leobnu: Počakajmo, da vidimo, kako se bo stvar razvijala naprej. Zasedujmo pazljivo celotni razvoj, ne da bi sami posegli vmes in držimo naše ljudi v strnjjenih vrstah. Še se nas bode rabilo.

Jugoslavija, Rumunija in Madžarska snujejo agrarni blok podonavskih držav. Tozadnevna pogajanja se bodo vršila na konferenci v Sinaji na Rumunskem. Omenjene države, ki so izrazito poljedelske, se bodo sporazumele glede skupnega stališča, ki ga naj zavzamejo napram industrijskim državam. Jugoslavija bo

predlagala, da naj se odrečejo zaščitni carini na uvoz industrijskih izdelkov, če se industrijske države obvežejo, da bodo s svoje strani ukinile uvozne carine na agrarne izdelke, uvožene iz vseh držav. Tako bi se pocenilo življenje tam in tu. Naša država bo imela vsekakor težko stališče.

Kaj bo s Panevropo? Na svoječasno spomenico francoskega zunanjega ministra Brianda v zadevi Panevropo je odgovorilo že lepo število evropskih držav. Odgovori so sila značilni za celotni politični položaj. V načelu se izjavljajo vse države za Panevropo. Vendar zahtevajo nekatere države, naj služi panevropska zveza predvsem osiguranju svetovnega miru in stanja, nastalega po podpisu mirovnih pogodb, dočim zahtevajo druge kot predpogoji panevropske unije, da se stanje, ustvarjeno po mirovnih pogodbah, temeljito revidira. Na čelu drugih držav stoji Italija, ki hoče poleg svojih interesov zastopati še interese držav, katerih pomoč bi ji bila v slučaju vojne dragocena, tako predvsem Nemčije. Danes se že vidi, da je bila misel Panevropo še preuranjena, ker zanjo ljudstva še niso zrela dovolj.

Sovijski diktator Stalin zmagal na celi črti. Za mesec dni so bili preložili ruski komunisti toletno strankino zborovanje v očigled mogočni opoziciji desnega krila komunistične stranke. Računalo se je v mnogih krogih, da bo Stalin na zborovanju z nezaupnico odstavljen z ozirom na močno opozicijo in naraščajočo socialno bedo. In vendar se mu je posrečilo, da je izšel z zborovanja kot zmagalec in sicer po deseturnem govoru, v katerem je obravnaval celotni ruski gospodarski in politični položaj. Pred več kot dvema letama je odstranil radikalnega Trockija in Rakovskega in postavil svoj petletni program, ki pomeni popolno socializacijo zemlje in njenih pridelkov. Rykov in Tomski, voditelja desne opozicije, katera se je smatralo za bodočega voditelja ruskega komunizma, pa sta se na strankinem zborovanju proti vsemu pričakovanju izrekla za Stalinovo delo in stališče ter priznala svoje nape. Listi ne omenjajo, kako boji da so se vršili pred zborovanjem, vendar je slutiti, da je Stalin svojo mogočno pozicijo diktatorja znal izrabiti.

Splošni politični pregled. Francozi so po dvanajstih letih izpraznili Porenje; s sprejemom Youngovega plačilnega načrta je odpadlo jamstvo zasedbe. Takoj po zasedbi pa se je pričelo preganjanje takozvanih separatistov, na stotine stanovanj je razbitih po nemških nacionalistih. To počenjanje obsoja tudi vsa trezna nemška javnost. — Na Finskem so pričeli v zadnjem času prav odločno trebiti komunisti. Uvedli so nov zakon, po katerem je vsako komunistično gibanje na Finskem že v naprej obsojeno na smrt. Vlado podpira pri tem kmetiška stranka. — Na Madžarskem se sedaj bavijo z vprašanjem, kako bi spravili nazaj na madžarski prestol Habsburžane. Mala antanta je takoj proti tej nameri protestirala, dočim stoji za Madžarsko Italija, ki bi restavraciji ne bila nasprotna. — V Rumuniji je po povratku Karolovem nastalo popolno notranje pomirjenje. Kmetiška stranka drži državno krmilo skupno s kraljem krepko v rokah. Tudi liberalci, ki so bili dosedaj Karolu nasprotni, se mu ponujajo. — Sovjetska Rusija vznemirja svet z velikansko radio-oddajno postajo, ki vrši komunistično propagando po Nemčiji, Franciji, Švici, Turčiji in Perziji. Čuje se jo na dvatisoč km razdalje. Tako se je čul pred kratkim nagovor komunistične nemške policiste in vojake. Osedanje pritožbe držav so bile zaman.

Katastrofa jugoslovanskega parnika „Karadjordje“. V luksuzni parnik „Karadjordje“, last Jadranske plovitbe, je zavozil te dni italijanski parnik „Francesco Morosini“. Na Karadjordju je bilo okrog 600 potnikov in sicer večina češkoslovaških in poljskih sokolov, ki so se nahajali v Jugoslaviji povodom vsesokolskega zleta v Beogradu. Potniki so v času katastrofe povečini spali. Italijanski parnik je zavozil naravnost v trup in ga razklal v dolžini 12 metrov. Mrtvih je osem oseb in ranjenih okoli trideset. Kapitan „Karadjordje“ je o priliki nesreče pokazal izvanredno mirnodušnost in le tej je pripisovati, da je došel s poškodovanim parnikom do obali. V vseh jadranskih mestih je vladala povodom te nesreče velika žalost. Listi so prinesli dolga poročila. Krivda se pripisuje italijanskemu kapitanu,

ker je nerazumljivo, kako bi se drugače v jasni noči nesreča mogla zgoditi. Češki listi celo poročajo, da je bil to maščevalni akt italijanskega parnika, ki je na Jadranskem morju konkuriral z jugoslovanskim a bil stalno prazen, dočim so bila mesta na jugoslovanskem parniku od potnikov pokupljena že za tedne naprej. Z ozirom na obstoječe sumnje se bo bavila z nesrečo posebna komisija.

DOMAČE NOVICE

Šmarjeta. (Nova maša.) Prva nedelja v juliju je bila za našo župnijo gospodov dan v dvojnem pomenu. Žnidarjeva družina je praznovala kar trojno slavlje. Medtem, ko sta stari oče in stara mati praznovala diamantno poroko in oče ter mati zlato poroko, je stopil prvič pred oltar domače cerkve novoposvečeni duhovnik J. Koglek — sin edinec — in bral prvo sv. mašo. Ta izvanredni slučaj je seveda privabil ljudstva od blizu in daleč; nebo je slavlencem naklonilo krasen dan. Ob tej slavnostni priliki so se zbrali vsi duhovniki boroveljske dekanije, da prisostvujejo. Č. dr. Blüml je v svoji slavnostni pridigi govoril v izbranih besedah; človeško življenje je v svojem namenu in poteku daritev Gospodu kot je sv. maša Sinov dar Najvišjemu. K slovesnosti dneva so prispevali tudi vrli cerkveni pevci. Opoldne se je zbrala celotna družba novomašnikovih svojcev, tovarišev in starejših prijateljev pri slavnostnem obedu. Ob tej priliki so se prisotni v hvaležnosti spomnili duhovne matere in duhovnega očeta in novomašnikovih starišev. Globok utis je zapustil ta dan v srcih naših vrljih Šmarječanov in vsem navzočim je ostala misel, kako potrebni so za naše kraje duhovniki, ki pridejo iz domačega ljudstva in se vračajo zopet med ljudstvo svoje posvečujoč in rešujoč kot apostoli Gospodovi.

Št. Janž v Rožu. Čisto na tihem se je poslovil od nas dosedanji naš duhovni voditelj č. dr. Blüml in odšel, da se posveti popolnoma karitativnemu delu. Mirno in globoko je bilo njegovo delo med nami in danes se Št. Janž lahko ponaša s krasno popravljeno cerkvijo, z novim domom duhovnih vaj; v stanovskih organizacijah je vršil podrobno versko delo v fari. Koliko je bilo pri tem truda, koliko prečutih noči, koliko molitve, tega ne moremo določiti. Dal Bog, da bi mogel ta vrli dušni pastir vršiti v svojem ne več novem delokrogu — saj je tudi to samo sad njegovega dela — svoj veliki poklic v čast Bogu in v prid svojemu ljudstvu. V Št. Janž je prišel na njegovo mesto č. kaplan Kuchling, rodом iz Dobrle vasi. Nadejamo se s celim srcem, da bo vršil dosedanje delo v isti požrtvovalnosti in isti ljubezni.

Za doktorja med. vet. je bil promoviran na dunajski visoki šoli v petek 11. t. m. naš koroški rojak g. Luka Sienčnik iz Mokriji pri Doberli vasi. Zdej izvršuje prakso na Dunaju in okolici a na zimo se preseli med svoje ožje rojake, ki ga bodo gotovo veselili — Gospod doktor Sienčnik je gotovo prvi koroški Slovenec, ki je dosegel to čast in tak uspeh. Zato se veselimo te nove pridobitve tudi mi in mu prav presrečno častitamo.

Dnevi sodalov Marijanišnikov. Obe kongregaciji celovškega Marijanišča priredita kot v minulih letih tako tudi letos tri dneve za sodale, h kateri vabita vse Marijaščnike kakor tudi prečastito duhovščino in bogoslovce. Vsakokrat bo zvečer ob šestih izvencerkveno zborovanje s petjem, godbo in deklamacijami, naslednje jutro pa je cerkveno zborovanje: sv. maša, priložnost za spoved, sv. obhajilo za vse, nagovor in kongregacijske molitve z blagoslovom. Sodali in kandidati naj prinesejo s seboj medalje, znake in kongregacijsko knjižico. Kdor ima knjižico „Fahrende Scholaren“, naj jo vzame s seboj. Dnevi za sodale se vršijo tudi v slučaju manj lepega vremena in sicer: V konviktu v Št. Pavlu v dnevih od 20. do 21. avgusta, v Kočah (Kötschach) v dnevih od 23. do 24. julija in v Trgu (Feldkirchen) v katoliškem društvenem domu 30. in 31. julija. Torej vsakrat v sredo zvečer in četrtek zjutraj. (Opored. Prinašamo na prošnjo predstoječe vabilo v nadi, da bo vodstvo dnevov za sodale Marijanišnike z ozirom na veliko število slo-

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

venskih gojencev v izvedbi programa upoštevalo njihov materni jezik.)

Z dežele. Skoro šest tednov že traja sedanja suša. Človek sam trpi pod to grozno vročino, ki mu črpa moči. Delo na polju je prava muka in zanj ga ne bo zavidal nikdo. Pod to vročino trpi žival in najbolj pa ječi narava v svoji rasti in dozorevanju. Namesto zelenih travnikov in cvetočih livad vidiš samo še požgano zemljo. Sena je bilo razmeroma dovolj, dočim bo precej trda za otavo. Pa bo že zopet treba v jeseni prodajati živino, ker ne bo krme dovolj za zimo. Posledice letošnje suše bomo gotovo čutili še prihodnje leto. Trenutno smo pri žetvi rži in pšenice, ki kažeta še dosti dobro. Slabši bo z ječmenom in ovsom. Bati se je, da bo vsled suše pričelo odpadati tudi sadje in da ga bo do jeseni le malo ostalo na deblu. Na planinah je še krme dovolj, ker se je zgoraj sneg nekoliko zapoznil. Prava težkoča bo letos z našimi dohodki. Za žito se plačuje le malo in bo gotovo ostalo pri tej ceni. Ne vemo, li bo država na boljšem, če opustimo poljedelstvo in da se cela vrsta poljedelskih delavcev preseli v mesto, kjer itak že vlada brezposelnost. Nič boljših izgledov nimajo tudi živinorejci. Priznamo z veseljem, da je vlada že precej časa na delu, da najde prava in učinkovita sredstva za odpomoč našim kmetijskim krizi. Misel, da naj se zagotovi najprej prodaja domačega pridelka in šele potem misli na uvoz inozemskega, je povsem pravilna. Prav nestrpno pričakujemo tozadevnih ukrepov naše vlade.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Pretekli teden smo dobili nekaj dežja, ki pa žejne zemlje še daleko ni mogel napojiti. Suša je hudo gospodovala. Zemlja je plitva; podlaga humusa povečini pesek in gramoz. Zato tudi posledice: Pšenica je prezgodaj dozorela, rž bo dala kvečjemu dvojno seme. Otave ne bo, ker so travniki požgani, tvoriti se bo moral nov drn. Neobhodno je, da priskoči takim krajem vlada na pomoč; dohodkov bo seveda pri prodaji živine, ker bo zmanjkalo v jeseni krme!? Zadnji teden smo imeli pri nas gozdni požar. V Dobravi je zgorelo nekako dva orala mladega gozda in sicer Vajcarjevega in Sternišnikovega. Vzrok je nepojasnjen, sumi se nepravilnost. Tudi pri Bilštanjanskem slapu smo opazovali gozdni požar, katerega je pogasil šele zadnji dež. — K požaru pri Križniku v Mokrihah bi imeli dodati, da so par dni po požaru našli pogrešenega fanta v kleti mrtvega.

Sele (O naši posojilnici.) Dne 4. julija je revizor „Zveze koroških zadrug v Celovcu“ pregledal poslovanje naše posojilnice in našel vse v lepem redu. Zadruga se prav lepo razvija. V letu 1929 je imela že 75.000 S prometa. Posebno razveseljivo je, da število vlagateljev hitro raste in mnogo je med njimi mladine, ki začena varčevati. Je pa zadruga za naganje denarja tudi varna, saj ima že mnogo in premožnih udov, ki jamčijo za varnost hranilnih vlog z vsem svojim premoženjem.

Ribnica. (Nov vodovod.) V nedeljo dne 13. t. m. je bil blagoslovljen novi vodovod. Nujna potreba je že bil, ker tujci hočejo imeti zdravo in okusno pitno vodo, če pridejo na letovišče. Imel bi se delati že lani, a vsled razprtij, ki so pri nas že v navadi, da je delo zakasnilo. Tem pridnejše se je letos delalo. Prav je napravila tvrdka Hechenleitner, ki je delo prevzela, da je najemala v prvi vrsti domače delavce. Dobro je tudi, da se je po Ribnici napravilo več hidrantov, da imamo v slučaju ognja hitro dovolj vode na razpolago. Blagoslova se je udeležilo zastopstvo dež. melioracijskega urada, mnogo tujcev in domačinov, blagoslovil pa je naš poslanec č. g. Starc.

Sele. (Telefon.) Pred kratkim smo poročali, da se je otvorila pri p. d. Gregcu poštna nabiralnica. Sedaj smo dobili istotam tudi še telefonsko postajo, ki nas bo še bolj vezala s svetom.

Ravne. (Smrt.) Kako prav ima pesem: Človek, glej življenje svoje, danes srečen si, vesel, jutri ti že zvon zapoje, prah postaneš in pepel. Tako je bilo pri Žvercovem očetu na Ravnah. 30. junija še na potih, na delu, zvečer so še s sinom Tonijem razdelili delo za prihodnji dan. Zjutraj jih najdejo mrtve. Nagla smrt! Tako žalostno je pel humški zvon. Veliko pogrebcev posebno moških se je zbralo, da pridnemu gospodarju, ljubemu sosеду, zavednemu Slovincu, vernemu možu dajo zadnjo čast. Kako lepo so peli pevci iz Sv. Jakoba na

domu, na grobu in v rožeški cerkvi! Naša požarna bramba iz Sv. Jakoba je v častnem številu, vzorni disciplini in vernim, vzglednim nastopom spremljala svojega člana na pokopališče. Zavednemu možu mir božji, potrjim otrokom naše sožalje!

Šmihel—Letina. (Smrt.) Nihče ni mogel izprva verjeti vesti, ki se je bliskoma raznesla v pondeljek dne 7. julija: Pri otvoritvi novega kopališča v Pliberku je utonil vsled srčne kapi Juri Bavčej, p. d. Žnidarjev na Letini. Ne bo ga pozabil veselega Jurija, kdor ga je poznal. Kjer se Jurij pokazal, povsod je bilo veselo, ker ljubil je svojo domačo slovensko pesem nadvse. In šmihelska godba je izgubila prvega svojega klarinetista. Njegov pogreb je pokazal, kako smo ga radi imeli. Na zadnji poti ga je spremljala šmihelska požarna bramba z godbo, v slovo mu je zapel moški domači zbor. Jurij, v bridki žalosti klonimo glave tvoji tovariši! Spomin nate pa bo ostal živ, kjer se bo pevala pri nas slovenska pesem. In Ti, Jurij, pa počivaj sladko v domači zemlji, katero si v pesmi tako ljubil. Ostalim naše iskreno sožalje!

Bilčovs. (Smrt.) V najlepši dobi je prestrigla smrt življensko nit vrlemu našemu Janezu Smole, p. d. Mlinarju v Želučah. Kdo bi si bil mislil, da nas bo čvrsti, močni mož tako kmalu zapustil? Vzglejna je bila njegova podjetnost. Kupil je Mlinarjevo posestvo z žago in mlinom, preuredil in popravil gospodarstvo in si tako ustvaril trden dom. Poleg svoje delavnosti pa je gojil v svojem srcu globoko vernost in neomajeno zvestobo do svoje narodnosti. Dejal je nekoč, če bi šlo zato, naj prelijem kri ali zatajim svoj materni jezik, bi volil prvo. Rajni se je te svoje besede držal tudi v najtežavnejših razmerah. Dne 8. t. m. smo ga spremili na zadnji poti. Naši pevci so se od njega poslovili z ubrano pesmijo. Tudi „Koroški Slovenec“ izgubi z njim zvestega naročnika in čitatelja. Počivaj v miru!

Kotmara vas. (V Dravi utonil.) Predpreteklo nedeljo se je šel Peter Užnik iz Čahorč pri Kotmari vasi s par prijatelji kopat v Dravo. Pri kohanju je zašel pregloboko v močni tok in ker ni bil plavač, je izgubil tla in izgubil v valovih. Truplo so pozneje potegnili iz Drave in v terek se je nato vršil pogreb ob prav številni udeležbi.

Gasilski kongres v Ljubljani. Kongres se vrši, kot smo že poročali, od 1.—4. avgusta. Zanimanje raste od dneva do dneva. Dosedaj so prijavljeni gasilci iz Čehoslovaške, Francije, Anglije, Belgije, Bolgarske, Estonske, Litvanske in še iz drugih držav. Spored: 1. avgusta bo otvoritev gasilske razstave na velesejmišču; 2. avgusta proslava 60letnice obstoja ljubljanskega gasilskega društva, poklonitev gasilstva velikemu Prešernu. V nedeljo navrh bodo pod Tivolijem nastopi gasilcev in gasilna vaja: gašenje pivovarne „Union“, katero bodo na videz zažgali z bombami iz aeroplana. Ta kongres bo manifestacija človekoljubnega gasilstva, ki je vedno pripravljeno v najtežjih prilikah zastaviti življenje za nesrečnega brata.

DRUŠTVENI VESTNIK

Domu na oltar.

Gotovo se še vsi spominjate naših malih predvojnih vžigalic, ki so nosile na etiketi napis: Mal položi dar domu na oltar. Zdi se nam, da je v tej prošnji nekaj tako iskrenega, tako toplega, da je v tej prošnji misel velike družine. Ne misli se pri tem na davek, ne na kako takso, marveč na prostovoljno žrtev domu na oltar.

Pred nami je dopis naših vrlih bogoslovcev, naslovljen na zvezo in datiran z junijem letošnjega leta in se glasi: Na odborovi seji z dne 26. t. m. smo sklenili, da črtamo zvezi zadnji obrok računa njej prodanih tamburic v znesku šil. 13,— in ji darujemo za znesek kot zadoščenje za njeno naklonjenost. — Pomislite sedaj vi vsi, kedaj je že imel naš študent kaj denarja! Naši bogoslovci pa, četudi sami krvavo potrebni sredstev za nabavo knjig in v podporo svojega dela, pokažejo to izredno velikodušnost in svoj smisel za žrtve. Fantje, da bi imel denarja na kupe, to vaše velikodušnje bi vam povrnil z zlatom. Ni naša hvaležnost toliko v tem, ker ste nam prištedili s tem par šilingov, marveč, ker ste z nami vred spoznali

veliki pomen žrtve, katero si medsebojno dolgujemo.

Današnji svet je materijalističen in računski z fakturami in eksekucijami. Besed „darovati“ ali „žrtvovati“ ne pozna v sojem vsakdanjem slovarju; daje samo, če tudi sprejema v blagu. Zanimivo je, da se je tudi že pri nas na deželi udomačil izrek „šenk je že davno unrl“ in dobiva že čisto splošni pomen. Samo opazujte, kako pridobiva pri nas denar na vrednosti! Razumemo, da ga zamenjamo za drugo mrtvo snov, katero lahko otipamo, za hrano ali obleko; težje nam že gre glavo, da bi kupili z njim knjige ali kak časopis, neumljivo pa se nam zdi, da bi ga porabili za nekaj, česar dejansko ne vidimo pred sabo, za kako duhovno dobrino, katere materijalna korist ni na prvi pogled vidna. To veliko zlo sodobnega časa se česti skriva celo pod naslovom razumnega gospodarstva ali pod firmo racionalnega štedenja.

Pri tem pa je ta primera z denarjem samo najznačilnejša in najvidnejša na bolnem telesu sedanjega človeštva. Današnji človek ne zna več žrtvovati v prid drugemu ali splošnosti, ker vidi samo še sebe. Zato se trga ta velika človeška družba na vseh koncih, zato izginja misel ljubezni in prijateljstva. Človek tava sam v temi v neznanu bodočnost.

Kako je v tem oziru z nami?

V župniti deluje društvo. To zahteva od članov požrtvovalnost in zatajevanje. Naloga društvenikov ni, da služijo denar, in tudi ne, da kujejo sebi čast, marveč prosveta. Odborniki nimajo plač in jih le redko kdo pohvali. Društveniki morajo žrtvovati trud in čas, često se morajo odpovedati brezskrbnemu veselju nedeljskih popoldnevov. Društvo tako zahteva žrtve in kjer ni smisla za nje, mora hirati in spati.

V občini posluje hranilnica in posojilnica; danes bolj drugo kot prvo. Služba načelstva je brezplačna in zato častna služba ter pomeni žrtve. Zadruga misel sama ni nič drugega, kot, da zadrugarji žrtvujejo v prid zadrugi tudi trenutno svojo osebno korist in te organizacije nikakor ne smatrajo samo za trgovino v ugodni konjunkturi.

Tudi naša vas je nekaka neprostovoljna zadruga ali društvo. Tudi tu je treba požrtvovalnosti, žrtev, medsebojne pomoči. Kako lepo se čuje, da so priskočili sosedu-pogorelcu na pomoč vsi vaščani in mu z združenimi močmi pomagajo graditi novi dom. Njihova pomoč je često dragocenejša od prispevka zavarovalnice, boljše od kake podpore. Kako lepo je življenje na vasi, če živijo vsi vaščani medsebojno v slogi in miru. Tedaj ni prepričanje glede potov in plotov, tedaj ni kreganja zaradi „zar“ na njivi in mejnikov v gozdu. Škoda, da živimo danes v času zasebnih zavarovalnic ter pristnih in nepristnih geometrov!

Končno je cel naš narod na Koroškem nekaka velika družba. In če nočemo, da se pri nas okoristijo različni tujci, je pač treba zopet medsebojne žrtve. To misel naj bi vzel v pretres vsak, ki žrtve daje ali sprejema; v zadoščenje naj mu bo, če jih daje, kajti on vrši svojo dolžnost do družbe; v opomin pa naj bo omin, ki jo sprejemajo, na namreč delajo krivico, če je ne vračajo tudi z žrtvijo.

Zato pa doprinesite vsak svoj mali dar v tej ali oni obliki domu na oltar!

Dekliški dan v Št. Jakobu v Rožu se vrši v nedeljo, dne 20. julija v Narodni šoli. Spored mu je: dopoldne cerkveni del s sv. mašo in pridigo in sicer v kapelici narodne šole; popoldne ob eni je v dvorani narodne šole sledeči spored: 1. Predavanje č. g. Koschierja „Dekle v božjem vrtu“; 2. Govor g. čne Hartmannove „Dekle v domačem vrtu“; 3. Izvajanja zvezinje tajnika „Nekaj misli k dekliški zvezi“. Vmes je petje, deklamacije in prizor, katerega izvedejo šentjakobske članice dekliškega odseka. Dekliški dan ne izključuje nobenega dekleta; namen mu je: pripraviti tla za ustanovitev dekliške zveze. Nadejamo se, da bodo zastopane prav častno vse tri doline. Posebnih vabil se ni izdalo.

Društvene prireditve. V nedeljo dne 20. julija se vrši v Podljubelju in sicer v dvorani Delavskega doma zaključni sestanek domačega izobraževalnega društva. Na sporedu je skioptično predavanje č. župnika Ruprechta iz Sveč: „Sv. dežela v sliki in besedi“. Pričetek je točno ob štirih in ne kakor zadnjič javljeno, ob pol petih.

Loče pri Beljaku. (Igra „Miklova Zala“.) Štirikrat smo sedaj že uprizarili to našo narodno igro. Dvorana pri Ročičniku je bila vedno polna; ves zgornji Rož in celo kraji z Zile in za Dravo so bili častno zastopani. Igralo se je v splošnem prav dobro. Čudili smo se predvsem novincem, katerim prvega nastopa čisto niti poznal nisi. Zala je bila prav pristržna v besedi; v kretnji morda premirna za Rožanko. Najbolj je užajala v harem, dočim se v sceni vrnitve na Serajnikov dom ni docela uživala v vlogi. Almira je bila polna temperamenta in je splošno ugajala. Serajnik je razumel govoriti pristno domačo besedo in je imel tudi prav prijetno kretnjo; samo nekoliko preživahen je bil za sedemdesetletnega starčka. Mirkotu se prav nič ni poznalo, da je doma čisto pod Jepo in temu je celo nekoliko škoda. Se mu je videlo, da pozna tudi že mesto in njegov nastop. Francej, ko pa je živel Mirko, je bil celo Celovec še malo večja vasica! Izboren je bil v besedi Tresoglav; nekoliko je v kretnjah pretiraval. Turki so bili na mestu in Zepeju iz Bač se prav dobro pozna, da je že vajen komandirati. Če le tudi doma tako komandira! Kmetje in Serajnica in Mikla so jo dobro „pogruhtali“. Male hibe v nastopu in nekateri premori v govoru gledalcev prav niso nič motili. Oba dela, nastopajoči in gledajoči, sta lahko zadovoljna, da sta videla in doživela po davnem zopet kos naše domače zgodovine na loškem odru. Domače društvo se je v tej sezoni prav dobro pokazalo in po tem uspehu je upati, da jih bo sledilo še več. V udeležbi ste videli, društveniki, da uživate zaupanje svojega ljudstva in ko mine poletje in jesen in ne bo več toliko poljskega dela, pa zopet na delo za našo domačo prosveto! In če menite iti še gostovat, vas bodo povsod z veseljem sprejeli.

Bilčovs. Mladinski dan priredi naše izobraževalno društvo v nedeljo dne 20. t. m. s sledečim sporedom: Zjutraj ob pol sedmih skupno sv. obhajilo. Popoldne ob dveh blagoslov. Nato na Pomočevem vrtu petje, deklamacije, govor č. msgr. Podgorca, potem igra „Kje je meja“. Prijatelji mladinskega pokreta, pridite; mladina, pokaži svoj mladinski ponos, svojo korajžo!

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj o denarju.

Nekoč denarja sploh niso poznali in pri nas na deželi še pred stoletji daleko ni igral te vloge kot pa jo ima danes. Dočim se danes na vasi vse ceni in kupuje samo z denarjem, so nekoč trgovali naši pradedje z medsebojnim menjavanjem svojega blaga. Da je rabil kdo prta za obleko je dal v zameno žita; da je rabil perila, je odplačal delo v naturalijah. Seveda so bile tudi potrebe tedanjega časa v primeri z današnjimi res malenkostne. Kar je nekoč kmet le mogel, je pridelal sam; domači prt je služil za obleko in perilo (raševina je bila splošno priljubljena roba za suknjo), iz domačega usnja mu je črevljar na domu v takozvani „šteri“ izdelal črevlje. Vendar pa je bila za medsebojni promet potreba po enem blagu, ki bi imelo stalno in primeroma veliko vrednost ter bi se rabilo lahko povsod, že v začetku in je postajala vedno večja z razvijajočo se trgovino. Tako so razmeroma zgodaj prišli na to, da bi bile dragocene kovine kot zlato in srebro prav primerne, za nekako splošno blago, ki bi ga mogli rabiti za nabavo svojih potrebščin. In te dragocene kovine so bile jako primerne zato, ker se ne izpreminjajo, lahko delijo v manjše kose ter so odporne proti rji in kislinam in imajo končno veliko vrednost.

Zato so začeli rabiti te kovine kot ostalo blago: iztehtali so jih v gotovih količinah in določevali njihovo vrednost po njihovi teži. Še danes tehtajo ponekod na Kitajskem srebro, ki jim služi za denar ali v notranjih deželah Afrike celo še železo. Kovino so morali seveda po potrebi deliti v večje ali manjše koščke in preizkušati njeno pristnost; zato je bilo zopet treba izvežbanih ljudi, ki so se bavili samo s tem. Tako so pričeli rabiti majhne kovinske koščke ali ploščice in so jim dali isto težo in enakomerno vsebino dragocene kovine. Te kovinske ploščice so označili potem s posebnim pečatom, ki je pomenil garancijo za težo in vsebino. Ker so namreč dragocene kovine sa-

me premeške, so jih že nekoč kot še dandanes spojili z manjvrednimi a tršimi drugimi kovinami (niklom, železom). Tako je človeštvo prišlo do denarja in s pečatom opremljene kovinske koščke imenovalo novce. Ko se je država zavedla svojih gospodarskih dolžnosti do državljanov, je proglasila kovanje denarja za svoj monopol, za katerega pa niso bili — kot nekdanj različnim grajščakom — merodajni finančni oziri marveč v prvi vrsti gospodarski vidiki. Kot kovino je država rabila izprava srebro, ker ga je bilo v večjih množinah; ko pa je začelo z odkritjem novih rudnikov vrednost srebra padati in je postala nestalna, so bile države prisiljene, da uvedejo za svojo denarno kovino zlato, katerega vrednost je razmeroma najstalnjša in katerega se letno pridobiva približno ista količina. Država je začela kovati tudi drobiž, pa je iz manjvrednega materiala in katerega množino letnega izdaja država v naprej določila; kovinska vrednost drobiža seveda ni v nobeni primeri z vrednostjo, katero določa država. Zato pa ga sme kovati izključno samo ona, dočim si šilinge iz zlata lahko pusti kovati v državnih denarnih kovačnicah lahko vsak in plača za to samo majhen prispevek. Zato mora seveda imeti sam.

Kako je s papirnatim denarjem? Papirnati denar je pravi denar in nikak surogat. Izdaja ga navadno kaka privatna od države zato privilegirana banka, tako pri nas nacionalna banka na Dunaju. Da je papirnati denar polnovreden, mora imeti njegov posestnik stalno možnost, da ga lahko zamenja v zlato. V svrhu kritja hrani privilegirana banka v svojih zakladnicah gotovi procentni del v prometu se nahajajočega papirnatega denarja v zlatu (navadno $\frac{2}{5}$ ali tudi $\frac{1}{3}$). Ostala vrednost papirnatega denarja pa ostane z ozirom na to, da bi naenkratna predložitev vsega papirnatega denarja praktično bila nemogoča, krita z inozemskimi vrednostnimi papirji in devizami t. j. blagovnimi menicami, ki se izplačajo v inozemstvu in v inozemski valuti.

Avstrija je kovala od leta 1857 naprej, ko se je sklenila mednarodna novčna pogodba (Münzvertrag), iz funta srebra 45 goldinarjev. Z letom 1892 je uvedla zlato valuto s pravcem, da kuje iz 1 kg zlata 3280 kron; v prometu je bil poleg tega še papirnati denar, katerega vrednost je država določila; tudi banke so izdajale svoj papirnati denar. Z letom 1894 je nato ukinila državni papirnati denar in dala nacionalni banki na Dunaju monopol za izdajanje tega; poleg tega je izdala še goldinarje in nov drobiž (krajcarje in vinarje). Ob in dolgo časa po prevratu smo imeli v državi papirnati denar, katerega vrednost je določila država, četudi ni bilo kritja v zlatu oziroma v inozemskih papirjih. Zato pa je naš denar izgubil tedaj svojo vrednost in padal v primeri z cenami ostalega blaga vedno nižje; prišlo je do „inflacije“. Končno je uvedla Avstrija sedanji šiling. Pravico izdajanja in kovanja ima dunajska narodna banka, država si je zagotovila samo posebne pravice.

180.000 nezaposlenih v Avstriji. V drugi polovici junijeve je znašalo število nezaposlenih 149.972, ki uživajo brezposelno podporo. Poleg tega je 29.500 nezaposlenih brez podpore. To je za 40.000 delavcev več nezaposlenih kot pa lani v isti dobi. Te številke so za sedanje mesece, ko je vendar glavna delavna sezona, nekoliko visoke. Celovec sam šteje 1313 brezposelnih.

Splošni gospodarski položaj v naši državi. V zadnjih tednih se je poživila trgovina z žitom. Podražila se je pšenica in rž. Ker pa se v kratkem času lahko računa z novo letino, lahko računamo, da se cena ne bo več zvišala. Denarja je v prometu kot v maju. Pomnožilo se je valutno in devizno stanje nacionalne banke. Zlati zaklad znaša skupno z devizami in valutami okroglo 41%. Po denarju vlada splošno precejšnje povpraševanje. Dobiti ga je samo za prvovrstno garancijo. Industrija ima težke čase. Akcije industrijskih podjetij so padle. Držijo se samo delnice pivovarn in tovarn za stroje. V zadnjih tednih se javlja iz St. Pöltna, da se je tam zaprla velika tovarna za svetlo blago in par manjših podjetij. Tujski promet je v živahnem razvoju. Posebno tujecev iz inozemstva je precej več kot prejšnja leta.

Ljubljanski velesejm v jeseni. Letošnji ljubljanski velesejm se vrši v dnevih od 31. avgusta do 15. septembra. V okvirju običajnega velesejma je tokrat še velika vsedrjavna lovska in gozdarska razstava. To bo prva taka prireditve v Jugoslaviji. Vrši se pod pokroviteljstvom kralja Aleksandra. Gozdarska razstava bo pokazala pravilno gojenje gozda nadalje pa tudi vso uporabo gozdnih pridelkov in sicer od lesa do gob in raznih drugih gozdnih sadežev. Prikazani bodo tudi vsi pripomočki posebno novejši stroji, ki se jih uporablja v gozdarstvu in lesni industriji. Zastopane bodo vse večje lesne firme. Naši trgovci bodo imeli priliko, da stopijo v trgovske zveze z jugoslovanskimi industrijalci in trgovci. Lepa bo tudi lovska razstava. Poleg lovskih trofej bo prikazana vsa divjad od balkanskega risa pa do alpskega kozoroga. (Steinbock.) Po jugoslovanskih železnicah je dovoljen popust 50%. Prošnja na ravnateljstvo avstrijskih železnic za popust še ni rešena. Velesejmske izkaznice se bodo dobile v uredništvu našega lista kakor tudi na jugoslovanskem konzulatu v Celovcu.

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabnega

Valentin-a Mak-a,
p. d. Šerjakovega, puškarja,

še čutimo dolžne izreči vsem, ki so blagaga rajnika obiskali v boleznih ali spremili k zadnjemu počitku, najpristržnejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo domačemu g. župniku za obiske in tolažila v boleznih, požarni brambi Freibach in zvezi selskih vojakov za spremstvo, godbi za žalostinke, moškemu pevskeemu zboru za ganljivo poslovilno pesem, delovnim tovarišem iz Šlemceve delavnice v Borovljah za izkazano prijateljstvo in vsem darovalcem za lepe vence.

Veličasten pogreb rajnega nam je dokaz njegove vsestranske priljubljenosti in to nam je v tolažbo v naši žalosti.

Priporočamo blagopokojnega v prijazen spomin in molitev.

Sele-Šajda, dne 4. julija 1930.

118 Šerjakova družina.

Dobro idočo trgovino

z zelenjavo in pivom, ležečo v industrijskem kraju, dam radi boleznih za pet let v našem Naslov v upravi lista.

VABILO.

Požarna bramba „Šteben Globasnica“ priredi v nedeljo 27. julija 1930 na vrtu Šoštarjeve gostilne v Globasnici

veliko vrtno veselico.

Na sporedu je več zanimivih točk, ki bodo vsakogar zanimale. Začetek ob 3. uri pop. Vstopnina 50 grošev za osebo. Za kolesa je pripravljena shramba. Igra godba na pihala.

V slučaju slabega vremena se vrši veselica v gostilniških prostorih.

Pričakuje se, da se bo od strani vsega brambi naklonjenega ljudstva ta prireditve upoštevala ter da se bodo prireditve udeležili vsi od blizu in daleč. Načelstvo.